

OBSAH

Predhovor k I. vydaniu (D. Dieška)	17
Predhovor k III. vydaniu (D. Dieška)	18
Namiesto úvodu (F. Kalina)	19
Zoznam odborných skratiek (R. Menkyna, M. Šašíka)	23

VŠEOBECNÁ ČASŤ

Liečebno-preventívna starostlivosť (E. Černayová, K. Gecík)	29
I. Úlohy, organizácia a zariadenia liečebno-preventívnej starostlivosti	29
II. Metódy liečebno-preventívnej starostlivosti	30
III. Ambulantná starostlivosť	34
IV. Ústavná starostlivosť	35
V. Lieky, liečebné a ortopedické pomôcky	37
VI. Doprava chorých	37
VII. Liečenie cudzincov (Medzištátne dohody)	37
VIII. Rozhodovanie	38
IX. Povinnosti lekára v cestnej premávke	39
X. Najdôležitejšie predpisy o poskytovaní liečebno-preventívnej starostlivosti	40

Pracovné náplne zdravotníckych pracovníkov v územnom zdravotníckom obvode (J. Fremmer)	41
I. Pracovníci v obvodných zdravotníckych službách	41
II. Náplň činnosti a úlohy územného obvodného lekára	42
III. Náplň činnosti a úlohy obvodného detského lekára	44
IV. Náplň činnosti a úlohy obvodného ženského lekára	45
V. Náplň činnosti a úlohy obvodného stomatóloga a starostlivosť o chrup v zdravotníckom obvode	45
VI. Náplň práce a úlohy stredných zdravotníckych pracovníkov v územnom zdravotníckom obvode	45

Pracovné náplne zdravotníckych pracovníkov v závodnom zdravotníckom obvode (J. Fremmer)	47
I. Pracovníci v závodných obvodných zdravotníckych službách	47
II. Činnosť a úlohy závodného obvodného lekára	47
III. Náplň práce a úlohy ďalších lekárov a stredných zdravotníckych pracovníkov v závodnom zdravotníckom obvode	49

Zdravotná výchova v lekárskej činnosti (J. Beniaková)	49
I. Význam zdravotnej výchovy v rozvinutej socialistickej spoločnosti	49
II. Metódy, formy a prostriedky zdravotnej výchovy v práci územného a závodného obvodného lekára	50

III. Zdravotnovýchovná práca v ambulantných a nemocničných zariadeniach	51
IV. Organizačné zabezpečenie zdravotnej výchovy	52
Posudková činnosť (E. Hostýn)	53
I. Posudzovanie zdravotnej spôsobilosti pri voľbe povolania, pri nástupe do práce, v súvislosti s výkonom práce alebo pri jej skončení	53
II. Posudková činnosť pri dočasnej pracovnej neschopnosti	54
III. Prechod z dočasnej pracovnej neschopnosti do invalidity	55
IV. Dlhotrvajúci nepriaznivý zdravotný stav	55
Starostlivosť o zdravie pracujúcich v závodoch (E. Hostýn)	57
Poskytovanie starostlivosti chronicky chorým a starým občanom (M. Beniak)	59
I. Najčastejšie sociálne a zdravotné problémy ľudí v poproduktívnom veku	59
II. Zásady a formy poskytovania ambulantnej zdravotnej starostlivosti	60
III. Nemocničná starostlivosť	60
IV. Rehabilitačná starostlivosť	60
V. Liečebne pre dlhodobo chorých	60
VI. Komplexná starostlivosť o starých a chronicky chorých	61
Kúpeľná starostlivosť (J. Lacko)	61
I. Ústavná kúpeľná starostlivosť	61
II. Poskytovanie kúpeľnej starostlivosti	62
III. Kúpeľná starostlivosť poskytovaná na poukazy	63
1. Kúpeľná starostlivosť o dospelých	63
2. Kúpeľná starostlivosť o mladistvých	72
IV. Kúpeľná starostlivosť poskytovaná na predvolanie	72
1. Kúpeľná starostlivosť o dospelých a mladistvých	72
2. Kúpeľná starostlivosť o deti	74
V. Ambulantná kúpeľná starostlivosť	75
VI. Úhrada za poskytovanie kúpeľnej starostlivosti	76
VII. Príplatky na kúpeľnú starostlivosť	76
VIII. Úhrada cestovného do kúpeľov	78
IX. Spoločné a záverečné ustanovenia o poskytovaní kúpeľnej starostlivosti	79
X. Indikačný zoznam chorôb na poskytovanie kúpeľnej starostlivosti	80
Ohlasovacia povinnosť lekára (J. Dedek)	97
I. Povinné hlásenie živonarodeného a mŕtvonarodeného plodu, úmrtia dieťaťa (do sedem dní po pôrode) a úmrtia matky	97
II. Hlásenie o úmrtí osôb	98
III. Hlásenie a evidencia prenosných chorôb	98
IV. Povinné hlásenie zhubných nádorov	102
V. Povinné hlásenie vrodených vývojových chýb	102
VI. Hlásenie choroby z povolania a priemyselnej otravy	102
VII. Hlásenie dokonanej samovraždy – samovražedného pokusu	102
O súdnolekárskej expertíze (M. Kokavec)	105
I. Lekár v trestnom a občianskoprávnom konaní	105
II. Obhliadka a pitva mŕtvol	107

III. Niektoré dôležité úkony pri vyšetrovaní a posudzovaní živých osôb v súdnom konaní	109
IV. Odber a zasielanie biologického materiálu pri podozrení na otravu	111
Štatistika v medicíne a zdravotníctve (J. Štubňa)	114
I. Postavenie a poslanie zdravotníckej štatistiky	114
II. Štatistické zisťovanie	115
III. Štatistické triedenie, tabelizácia výsledkov a grafické metódy	115
IV. Metódy popisnej štatistiky	116
V. Základy teórie odhadu	116
VI. Testovanie štatistických hypotéz	117
VII. Zdravotnícka štatistika	118
1. Štatistika chorobnosti obyvateľstva	118
2. Štatistika zdravotníckych služieb	119
O nemocenskom a sociálnom zabezpečení (K. Gecík)	120
I. Nemocenské poistenie	120
II. Sociálne zabezpečenie	122
Právna zodpovednosť lekára (K. Gecík)	124
I. Predpoklady vzniku právnej zodpovednosti lekára	124
II. Základné povinnosti lekára	125
III. Majetková zodpovednosť lekára	125
IV. Nemajetková zodpovednosť lekára	126
V. Zákaz výkonu povolania lekára	126
VI. Znalecké konanie	126
Úlohy a spolupráca ČSČK a zdravotníckych pracovníkov (I. Hatiar)	127
Právna úprava pracovných vzťahov (K. Gecík)	128
I. Vznik pracovného pomeru	128
II. Zmena pracovného pomeru	129
III. Rozviazanie pracovného pomeru	129
IV. Vedľajšia činnosť	130
V. Pracovné voľno	130
VI. Nárok na dovolenku	130
Postgraduálna výchova lekárov (E. Makovický)	131
I. Spôsobilosť na výkon lekárskeho povolania	131
II. Postgraduálne vzdelávanie	131
1. Špecializačná príprava	132
2. Ďalšie vzdelávanie lekárov	135
Ďalšie vzdelávanie stredných zdravotníckych pracovníkov (J. Mariányi)	136
I. Spôsobilosť na výkon povolania stredných zdravotníckych pracovníkov	136
II. Pomaturitné vzdelávanie stredných zdravotníckych pracovníkov	137
Zásady ochrany a tvorby životného a pracovného prostredia (L. Rosival)	138
Bežný hygienický dozor (L. Rosival)	142

I. Bežný hygienický dozor na úseku hygieny práce	142
1. Základná a kontrolná prehliadka závodu	142
2. Hygienické normy z hľadiska hygieny práce	143
II. Bežný hygienický dozor na úseku hygieny výživy	144
1. Posúdenie zariadení spoločného stravovania	144
2. Posúdenie energetickej a biologickej hodnoty stravy	145
III. Bežný hygienický dozor na úseku hygieny detí a dorastu	145
1. Hygienické posúdenie školy, jasíel a materskej školy	145
2. Hygienické zásady pre rozsadzovanie žiakov	146
3. Somatometrické vyšetrenie detí	146
IV. Bežný hygienický dozor na úseku komunálnej hygieny	146
1. Vyšetrenie miestnych pomerov zdroja pitnej vody, odber vzorky a úprava pitnej vody	146
2. Hygienické normy pre pitnú vodu	147
3. Hygienické normy najvyššie prípustných koncentrácií škodlivín v ovzdu- ší	148
4. Hygienické hodnotenie bytu	148
V. Hygienické posúdenie oddelení liečebno-preventívneho zariadenia	148
Problematika nozokomiálnych nákaz (F. Schulz)	150
Všeobecné zásady boja proti infekčným chorobám (E. Kmety)	152
Dekontaminácia (E. Kmety)	154
I. Dezinfekcia a sterilizácia	154
1. Fyzikálne metódy dezinfekcie a sterilizácie	155
2. Chemické dezinfekčné prostriedky	155
II. Dezinfekcia	157
III. Deratizácia	158
Špecifická profylaxia infekčných chorôb (E. Kmety)	159
I. Pasívna imunizácia	159
1. Séroprofylaxia	159
2. Profylaxia ľudskými imunoglobulínmi	160
II. Aktívna imunizácia	161
Prvá pomoc pri úrazoch (J. Bauer, M. Brix)	169
I. Všeobecné pravidlá poskytovania prvej pomoci	169
II. Prvá pomoc pri jednotlivých druhoch poranení	170
Organizácia protiúrazového boja (E. Bergendiová)	171
I. Starostlivosť o poranených	171
II. Organizácia starostlivosti o poranených v závodoch	172
Kardiopulmonálna resuscitácia (T. Kadlic)	173
I. Zastavenie srdca	174
II. Zastavenie dýchania	175
III. Princípy kardiopulmonálnej resuscitácie	176
Účelná farmakoterapia (M. Gavalec)	182
I. Požiadavky na účelnú farmakoterapiu	182

II. Príčiny neúspešnej farmakoterapie	183
III. Interakcia farmák	185
IV. Organizačné pripomienky k účelnej farmakoterapii	186
Antibiotiká (K. Pašteková)	187
I. Penicilíny	196
II. Cefalosporíny	198
III. Aminoglykozidy	199
IV. Tetracyklíny	200
V. Makrolidové antibiotiká a linkomycíny	201
VI. Chloramfenikol	202
VII. Peptidové antibiotiká	202
VIII. Ostatné antibiotiká	203
IX. Antimykotiká	203
Antimikróbne chemoterapeutiká (K. Pašteková)	204
I. Sulfónamidy	204
II. Ostatné chemoterapeutiká s antimikróbnym účinkom	208
Psychofarmakoterapia (O. Tesařová)	209
I. Rozdelenie psychofarmák	210
II. Používanie psychofarmák v praxi	218
1. Neuroleptiká	218
2. Trankvilizéry	220
3. Antidepresíva	222
4. Psychostimulanciá	223
5. Niektoré indikácie liečby psychofarmakami a kombinácie psychofarmák	224
Farmakoterapia počas gravidity, pôrodu a laktácie (A. Ponfuch)	226
Farmakoterapia bolesti (M. Gavalec)	228
I. Bolesť	228
II. Zásady farmakoterapie bolesti	229
Antikoagulačná a trombolytická liečba (A. Hromec)	231
I. Antikoagulačná liečba	231
1. Antitrombotiká s antikoagulačným účinkom	232
2. Antitrombotiká s antitrombocytovým účinkom	234
3. Defibrinujúce látky	234
II. Trombolytická (fibrinolytická) liečba	234
Hormonálna terapia (A. Bárdoš, P. Hnilica, V. Izakovič)	236
I. Využitie hormónov a ich derivátov vo farmakoterapii	236
II. Farmakoterapia glukokortikoidmi a ich derivátmi	238
1. Všeobecné indikácie terapie kortizonoidmi	240
2. Nežiadúce účinky a komplikácie kortikoterapie	240
III. Farmakoterapia androgénmi, estrogénmi a ich derivátmi	243
IV. Hormonálna terapia v gynekológii a pôrodnictve	244
1. Hlavné zásady hormonálnej terapie v gynekológii	245
2. Terapia estrogénmi	246

3. Terapia gestagénmi	247
4. Terapia androgénmi	247
5. Terapia gonadotropínmi	248
6. Terapia kombinovanými hormonálnymi prípravkami	249
Transfuziológia (M. Hrubíško)	249
I. Starostlivosť o darcov krvi	250
II. Transfúzne prípravky a krvné deriváty	251
III. Biologická hodnota transfúzných prípravkov	253
IV. Zaochádzanie s transfúznymi prípravkami	254
V. Indikácie transfúznej krvi a voľba transfúzneho prípravku	254
1. Strata krvi	255
2. Šok	256
3. Krvné choroby	256
4. Hypoproteinémia	257
5. Ostatné indikácie hemoterapie	257
6. Kontraindikácie transfúzie	259
VI. Zabezpečenie kompatibilnej transfúzie	259
1. Odber vzorky krvi na predtransfúzne vyšetrenie	260
2. Vyšetrenie krvnej skupiny A, B, 0 a AB	260
3. Vyšetrenie príslušnosti k systému Rh	262
4. Krížna skúška	262
VII. Spôsoby transfúzie krvi	263
VIII. Potransfúzne reakcie a komplikácie	264
1. Pyretické reakcie	264
2. Alergické reakcie	264
3. Hemolytická potransfúzna reakcia a komplikácie	265
4. Bakteriálnotoxické reakcie	265
5. Kardiovaskulárna reakcia	266
6. Ostatné reakcie	266
Imunologické minimum (Š. Nyulassy)	266
I. Základné pojmy	266
II. Imunitné mechanizmy v patogenéze	268
1. Protiinfekčná imunita	269
2. Protinádorová imunita	270
3. Transplantačná imunita	270
4. Imunodeficientné stavy	271
5. Autoimunita	272
6. Alergia	273
7. Imunoproliferatívne ochorenia	274
8. Aloimunizácia a xenoimunizácia	274
III. Regulácia imunitnej odpovede	274
IV. Vyšetrenie stavu imunity	275
Zhubné nádory (V. Černý)	276
I. Výskyt zhubných nádorov	276
II. Prevencia zhubných nádorov	278
III. Liečba zhubných nádorov	279
Racionálna výživa (L. Rosival)	283

I. Kritériá správnej výživy	283
II. Ochranná výživa pracujúcich v priemysle	297
III. Výživa športovcov	298
Jednotný diétny systém (A. Bučko, R. Šimončíč)	299
I. Základné diéty	301
II. Špeciálne diéty	315
III. Štandardizované diéty	316
Regulácia koncepcie (A. Bárdoš)	319
I. Antikoncepcia	319
II. Metódy antikoncepcie	320
Novorodené dieťa a základné pojmy perinatálneho obdobia (A. Getlík)	323
Fyziologické osobitosti novorodeneckého veku (M. Šašínska)	325
Rast a vývin dieťaťa (J. Michaličková)	327
I. Ukazovatele rastu dieťaťa	327
II. Ukazovatele vývinu dieťaťa	332
Výživa dojčťa (J. Michaličková)	333
I. Výživa v prvom polroku života	333
II. Odstavovanie	335
Osobitné detské zariadenia (E. Černayová)	335
I. Dojčenské ústavy	335
II. Detské domovy	336
III. Jasle	337
Osobitosti liečenia a ošetrovania detí (A. Getlík, A. Ponfuch)	338
I. Hospitalizácia dieťaťa	338
II. Dávkovanie liekov u detí	338
III. Diagnostické a terapeutické výkony u detí	340
IV. Detská gynekológia	341
Práca lekára v školskej zdravotníckej službe (E. Černayová)	342
Dorastové lekárstvo (M. Šašínska)	344
Zdravotná starostlivosť o deti v rekreačných zariadeniach (E. Černayová)	346
Dojčenská úmrtnosť (M. Šašínska)	347
Vývin chrupu (J. Ležovič)	348
Lekárske indikácie na používanie dentálnych drahých kovov (J. Ležovič)	350
Základy diagnostickej a terapeutickej techniky (R. Menkyna)	351
I. Injekcie	351
II. Vnútrožilová kvapková infúzia	352
III. Venepunkcia	353

IV. Punkcie	353
V. Výplachy	356
VI. Cievkovanie	357
Malé laboratórium (R. Dzúrik, A. Vahančík, D. Orolin)	358
I. Vyšetrenie moču	358
II. Vyšetrenie žalúdočnej šťavy	362
III. Vyšetrenie stolice	363
IV. Bakteriologické farbenie náterov	363
V. Základné hematologické vyšetrenie	364
VI. Vyšetrenie cerebrospinálneho likvoru	366
Dialýza a transplantácia (V. Zvara, J. Řezníček)	374
Dávkovanie liečiv pri obmedzenej funkcii obličiek (R. Dzúrik)	378
Príprava na röntgenové vyšetrenie (L. Krajčovič)	379
Kardiologické minimum (K. Prónay)	382
I. Základné kardiologické pojmy	382
II. Základy kardiologického vyšetrenia	383
1. Anamnéza	383
2. Fyzikálne vyšetrenie	384
3. Auskultácia a fonokardiografia	386
4. Röntgenové vyšetrenie	390
5. Elektrokardiografia (K. Prónay, O. Hajzok)	391
Funkčné vyšetrenie pľúc (M. Mayer)	402
I. Ventilácia	402
II. Difúzia plynov	410
III. Pľúcna cirkulácia	411
IV. Hodnoty krvných plynov a acidobázickej rovnováhy v artériovej krvi	411
V. Význam funkčného vyšetrenia pľúc	413
Klinická genetika (V. Izakovič)	413
I. Materiálny substrát genetickej informácie	414
II. Genetické choroby a ich triedenie	423
III. Osobitosti diagnostiky, terapie a prevencie genetických chorôb	428
Kybernetizácia lekárskej vedy a zdravotníckej praxe (J. Rusnák)	435
I. Kybernetický prístup k teoretickej medicíne	435
II. Úvaha o stave rozvoja najdôležitejších komplexov ASR TP	436
Zdravotnícka problematika hromadných zdravotných strát	440
I. Charakteristika hromadných strát (J. Urbaník)	440
II. Likvidácia následkov postihnutia obyvateľstva ionizujúcim žiarením (Š. Hupka)	443
MEDZINÁRODNÁ KLASIFIKÁCIA CHORÔB (J. Beniaková)	445
Význam klasifikácie chorôb v demografickej a zdravotníckej štatistike	447

Podrobná klasifikácia chorôb	448
I. Infekčné a parazitárne choroby	448
II. Nádory	452
III. Choroby žliaz s vnútorným vylučovaním, premeny látok a výživy a poruchy imunity	455
IV. Choroby krvi a krvotvorných ústrojov	456
V. Duševné poruchy	457
VI. Choroby nervovej sústavy a zmyslových ústrojov	458
VII. Choroby srdcovocievnych ústrojov	461
VIII. Choroby dýchacích ústrojov	464
IX. Choroby tráviacich ústrojov	466
X. Choroby močových a pohlavných ústrojov	469
XI. Pôrod a komplikácie v gravidite, pri pôrode a v šestonedelí	471
XII. Choroby kože a podkožného tkaniva	473
XIII. Choroby pohybových ústrojov a spojivového tkaniva	474
XIV. Vrodené chyby	475
XV. Niektoré choroby perinatálneho obdobia	476
XVI. Nepresne určené príznaky a prejavy chorôb a chorobných stavov	477
XVII. Poranenia a otravy	478

Dodatková klasifikácia vonkajších príčin poranení a otráv 484

Dodatková klasifikácia faktorov pôsobiacich na zdravotný stav a motivácie kontaktov so zdravotníckymi službami 490

Všeobecné tabuľky vo vzťahu k medicíne (D. Dieška, E. Gočár, P. Hnilica, J. Holan, J. Hružik, V. Izakovič, M. Mayer, R. Menkyna, E. Slugeňová) 497

ŠPECIÁLNA ČASŤ

Abecedný zoznam nozologických jednotiek a syndrémov (→ v registri vyznačené polotučne)